

ДРУГО ОДЕЉЕЊЕ

ОДЛУКА

Представка број 38572/17

Милан ПОПОВИЋ

против Србије

Европски суд за људска права (Друго одељење), на заседању Одбора 22. фебруара 2022. године у саставу:

Jovan Plevski, *председник*,

Branko Lubarda,

Diana Sârcu, *судије*,

и Hasan Bakırcı, *заменик секретара Одељења*,

Имајући у виду:

представку (број 38572/17) против Републике Србије коју је 17. маја 2017. године, према члану 34. Конвенције за заштиту људских права и основних слобода (у даљем тексту: „Конвенција“), Суду поднео држављанин Републике Србије, господин Милан Поповић, рођен 1966. године и који живи у Краљеву (у даљем тексту: „подносилац представке“), кога је заступао господин М. Мијаиловић, адвокат из Ваљева;

одлуку да се о представи обавести Влада Републике Србије (у даљем тексту: „Влада“), коју заступа њена заступница, госпођа З. Јадријевић Младар;

Запажања страна у спору;

Након већања, одлучује како следи:

ПРЕДМЕТ СПОРА

1. Подносилац представке се, ослањајући се на налазе вештака, притуживао да лекари у предметном случају нису на време извршили неке од најосновнијих медицинских испитивања, што је заузврат угрозило здравље његове супруге и проузроковало или допринело њеној смрти приликом њеног накнадног порођаја царским резом.

2. Дотични лекари су ослобођени кривице у кривичном поступку који је на крају преузео подносилац представке лично у својству супсидијарног тужиоца, док је Уставни суд одбацио уставну жалбу коју је након тога поднео подносилац представке. Подносилац представке није истакао имовинскоправни захтев у оквиру кривичног поступка, док у списима предмета такође нема доказа да је засебно покренуо парнични поступак за накнаду штете.

3. Према члану 2. Конвенције, подносилац представке се притуживао на недостатак ефективне службене истраге о смрти његове супруге. Штавише, он се такође притуживао на основу члана 6. Конвенције у погледу дужине кривичног поступка и поступка по уставној жалби.

ОЦЕНА СУДА

А. Наводна повреда члана 2. Конвенције

4. Влада је тврдила да, на основу члана 35. став 1. Конвенције, представку треба одбацити услед неисцрпљивања домаћих правних лекова, јер је подносилац представке пропустио да правилно поднесе своје притужбе пред Уставним судом или да, алтернативно, није покренуо засебан парнични поступак за накнаду штете. Штавише, према мишљењу Владе, чињенице из предметног случаја не указују на било какво кршење члана 2. Конвенције. Подносилац представке се са овим није сложио и поново је потврдио своју притужбу.

5. Суд сматра да нема потребе да испитује приговор Владе у вези са исцрпљивањем домаћих правних лекова јер је притужба подносиоца представке у сваком случају неприхватљива као очигледно неоснована (видети, на пример, *Милић против Србије* (одл.), број 62876/15, ст. 49. и 50, са даљим референцама, од 21. маја 2019. године).

6. С тим у вези, Суд констатује да у списима предмета нема ничега што би указивало на то да је смрт супруге подносиоца представке изазвана намерно. Заиста, сама притужба подносиоца представке се односи на наводни медицински немар у лечењу које је пружено његовој супрузи. Штавише, не постоји ништа што би поткрепило навод да држава није испунила своју обавезу да успостави делотворан регулаторни оквир, а притужба подносиоца представке такође не потпада под веома изузетне околности у којима одговорност државе може бити укључена у материјалном делу члана 2. (видети, у вези са пружаоцима здравствених услуга, *Lopes de Sousa Fernandes против Португала* [ВВ], број 56080/13, ст. 190–192, од 19. децембра 2017. године). Сходно томе, испитивање околности које су довеле до смрти супруге подносиоца представке и наводна одговорност укључених здравствених радника јесу питања која се морају решавати у контексту адекватности механизма који постоје за расветљавање тока тих догађаја, односно у контексту процедуралне обавезе државе према члану 2. Конвенције (видети *Милић*, горе цитиран, став 50. *in fine*).

7. С тим у вези, Суд понавља да ће, у случајевима који укључују медицински немар, процедурална обавеза наметнута горе поменутом одредбом, а која се тиче услова за успостављање ефективног правосудног система, бити задовољена уколико правни систем жртвама пружи правни лек пред грађанским судовима, било самостално или заједно са правним леком пред кривичним судовима, омогућавајући утврђивање одговорности дотичних лекара и добијање одговарајућег парничног обештећења. Дисциплинске мере се такође могу предвидети (видети *Calvelli и Ciglio против Италије* [ВВ], број 32967/96, став 51, ЕСЉП 2002-І, и *Vo против Француске* [ВВ], број 53924/00, став 90, ЕСЉП 2004-VIII). Стога, у таквим случајевима, Суд је, имајући у виду посебне карактеристике правног система Тужене државе, захтевао од подносиоца представке да исцрпе правне путеве на основу којих би њихове притужбе могле бити прописно размотрене. Ово је резултат обориве претпоставке да је било који од тих поступака, а нарочито грађанскоправно обештећење, начелно погодан за испуњење обавезе државе према члану 2. Конвенције да обезбеди ефективан правосудни систем (види *Lopes de Sousa Fernandes*, цитирано горе, став 137.). Према томе, члан 2. не захтева нужно кривично-правни лек у вези са чињеницама предметног случаја (видети *Милић*, цитиран горе, став 54.).

8. Суд додатно констатује да домаћи судови примењују различите критеријуме за утврђивање одговорности у кривичним и парничним поступцима (упореди *Šilih против Словеније* [ВВ], број 71463/01, став 203, од 9. априла 2009. године и *Molga против Пољске* (одл.), број 78388/12, став 88, од 17. јануара 2017. године). Конкретно, кривична истрага је инхерентно ограничена на утврђивање индивидуалне кривичне одговорности

потенцијалних починилаца. Док кривични поступак – заједно са другим истрагама које спроводе друге државне институције – може бити од кључног значаја за разјашњавање околности спорног лечења и за отклањање сваке сумње о било каквом потенцијалном криминалном понашању, делотворност правног лека је ограничена када је смрт особе узрокована мноштвом фактора и када је неопходно испитати могућност солидарне одговорности. У таквим случајевима, грађанско-правни лек би био прикладнији када је у питању пружање адекватног обештећења (видети *Милић*, цитиран горе, став 57.).

9. Избор средстава за обезбеђивање позитивних обавеза према члану 2. Конвенције је, у принципу, питање које потпада под поље слободне процене државе уговорнице. Постоје различити путеви за обезбеђивање права из Конвенције, па чак и ако држава није успела да примени одређену конкретну меру предвиђену домаћим правом, она и даље може да испуни своју позитивну обавезу на други начин (види *Sarishvili-Bolkvadze против Грузије*, број 58240/08, став 90, од 19. јула 2018. године). Штавише, члан 2. не повлачи за собом право да се трећа лица правно гоне – или осуде – за кривично дело. Уместо тога, задатак Суда је, имајући у виду поступак у целини, да преиспита да ли су и у којој мери домаћи органи подвргли предмет пажљивом испитивању које се захтева према члану 2. Конвенције (видети *Armani Da Silva против Уједињеног Краљевства* [BB], број 5878/08, став 257, ЕСЉП 2016).

10. У светлу налаза који се односе на ток кривичне истраге у предметном случају, Суд не може закључити да би парнични поступак имао исти циљ као и кривично-правни правни лек. Напротив, имајући у виду шири спектар прихватљивих захтева, потенцијалне оптужене и разлику у погледу материјалноправних услова одговорности, грађанско-правни лек би омогућио домаћим органима да предмет подвргну најпажљивијем испитивању и дозволио би држави да ствари исправи кроз сопствени правни систем. Домаћи правни систем је стога подносиоцу представке пружио могућност покретања парничног поступка у оквиру којег би, на адекватан начин, његови аргументи могли бити размотрени и одговарајући одговор пружен. Подносилац представке, међутим, није искористио ово средство правне заштите (видети *Милић*, горе цитиран, ст. 59. и 60.).

11. С обзиром на горенаведено, Суд не може а да не одбаци притужбу подносиоца представке према члану 2. Конвенције као очигледно неосновану у складу са чланом 35. ст. 3(а) и 4 Конвенције.

В. Наводна повреда члана 6. Конвенције

12. Што се тиче притужбе подносиоца представке према члану 6. став 1. Конвенције у вези са дужином трајања кривичног поступка, Суд констатује да је смрт његове супруге наступила 27. септембра 2008. године, и да је до 8. децембра 2011. године државно јавно тужилаштво одустало од оптужби у погледу три дотична лекара. Подносилац представке је накнадно преузео вођење кривичног поступка у својству супсидијарног тужиоца све до 26. августа 2015. године, када су Основни суд у Краљеву и Апелациони суд у Крагујевцу ослободили оптужене. Подносилац представке је стога био оштећена страна у поступку, а не окривљени, те кривични део члана 6. став 1. није био примењив. Такође, подносилац представке никада није истакао имовинскоправни захтев било које врсте у оквиру тог поступка, а према српском праву, кривична пресуда није представљала формални предуслов за исходавање накнаде штете у засебном парничном поступку, што значи да исход кривичног предмета такође није био одлучујући за „грађанска права и обавезе” подносиоца представке из члана 6. став 1. (видети *Perez против Француске* [BB], број 47287/99, ст. 57–72, ЕСЉП 2004-I, и *Ристић против Србије*, број 32181/08, став 44, од 18. јануара 2011. године; видети такође, *mutatis mutandis*, *Ђекић и други против Србије*, број 32277/07, став 41. и став 42. *in fine*, од 29. априла 2014. године, и упоредити са *Бистровић-Наствић против Србије* (одлука), број 47040/07, ст. 28. и 29, од 11. септембра 2018. године).

13. Сходно томе, притужба подносиоца представке на дужину трајања кривичног поступка је *ratione materiae* неспојива са одредбама Конвенције у смислу члана 35. став 3(а), те се мора се одбацити у складу са чланом 35. став 4. Конвенције.

14. Осврћући се на дужину трајања поступка пред Уставним судом, на који се примењује члан 6. став 1. Конвенције (видети, на пример, *Тешић против Србије*, бр. 4678/07 и 50591/12, став 77, од 11. фебруара 2014. године), Суд констатује да је исти трајао од 9. октобра 2015. до 18. новембра 2016. године, односно у периоду од приближно тринаест месеци, што се не може сматрати претераним трајањем и као такво не представља кршење услова разумног рока садржаног у тој одредби (упоредити, међу другим изворима, са предметом *Тешић*, горе цитираним, став 77, са даљим референцама).

15. С обзиром на горе наведено, Суд одбацује овај део представке као очигледно неоснован у складу са чланом 35. ст. 3(а) и 4. Конвенције.

ИЗ ТИХ РАЗЛОГА, СУД, ЈЕДНОГЛАСНО,

Проглашава представку неприхватљивом.

Састављено на енглеском језику и прослеђено у писаном облику 17. марта 2022. године.

Hasan Bakırcı

Заменик секретара Одељења

Jovan Ilievski

Председник